

Κήρυγμα Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς

Αδελφοί μου,

Στά πρόθυρα τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ἡ Ἐκκλησία μέ τό σημερινό Εὐαγγέλιο μᾶς ὑπενθυμίζει τό νόημα καί τήν διάσταση τῆς ἀληθινῆς νηστείας.

Ἡ νηστεία εἶναι τό πιό διαδεδομένο καί δημοφιλές ἀσκητικό μέσο τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας παράδοσης.

Ἡ λέξη σημαίνει τήν ἀποχή ἀπό τίς τροφές. Ὡς πρακτική μέ θρησκευτικό περιεχόμενο τή συναντᾶμε σέ ὅλες σχεδόν τίς θρησκείες καί σχετίζεται κυρίως μέ τήν ἐξωτερικέυση τοῦ πένθους, τῆς θλίψης, τῆς ἐσωτερικῆς συντριβῆς καί τήν προετοιμασία γιά μεγάλες ἑορτές ἢ σπουδαίες τελετουργίες, πού προϋποθέτουν ἐσωτερική κάθαρση.

Οἱ παλαιοί Χριστιανοί τηροῦσαν μέ εὐλάβεια τίς καθορισμένες νηστεῖες μέ μόνη δικαιολογημένη ἐξαίρεση τούς ἐμπεριστάτους (ἀσθενεῖς, ὀδοιπόρους, νήπια). Ἄλλωστε γιά ὅσους ἀδικαιολόγητα καταστρατηγοῦν τίς νηστεῖες οἱ κανόνες ἐπιβάλλουν αὐστηρά ἐπιτίμια. Σήμερα ἡ νηστεία ὡς θεσμός εἶναι περιφρονημένη καί παρεξηγημένη. Ἄλλοι, παρασυρόμενοι ἀπό τήν γενικευμένη ἐκκοσμικέυση, τήν παραμερίζουν, ἐνῶ ἄλλοι τήν ὑπερτιμοῦν ἀδιάκριτα καί τῆς ἀποδίδουν τεράστια σωτηριολογική ἀξία καθιστώντας τήν αὐτοσκοπό.

Ἡ νηστεία, ὅμως, δέν εἶναι αὐτοσκοπός, εἶναι μέσο τοῦ ἀσκητικοῦ ἀγώνα, τό μυστικό ὄπλο τοῦ «ἀοράτου πολέμου» κατά τῶν παθῶν, «ἡ μάχαιρα ἣτις ἐκκόπτει πολλάς κακίας».

Ἡ ἀληθινή νηστεία ἔχει χαρακτήρα παιδαγωγικό καί ἀναγωγικό. Διδάσκει τόν ἄνθρωπο νά μή βασίζεται στά ὑλικά πράγματα, τοῦ ὑπενθυμίζει τή σχετική ἀξία τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καί τόν ὀδηγεῖ νά ξεπεράσει τήν τυραννία τῆς ὑλικῆς ἀναγκαιότητας καί νά φθάσει στό βασίλειο τῆς ἐλευθερίας τοῦ Πνεύματος.

Ὁ μέγας ἐχθρός τῆς νηστείας, ὅπως φαίνεται στη σημερινή εὐαγγελική περικοπή εἶναι ἡ τυπολατρία καί ἡ ὑποκρισία, μέ μιά λέξη ὁ

φαρισαϊσμός, αυτή ή φοβερή πνευματική ασθένεια που πλήττει και ακυρώνει κάθε εκδήλωση ευσεβείας.

Η Ἐκκλησία μέ τό θεόπνευστο λόγο τῶν πατέρων τῆς ἱερᾶς ὑμνογραφίας μᾶς προειδοποιεῖ ὅτι ἀληθινή καί εὐάρεστη στό Θεό νηστεία, δέν εἶναι ἀπλά ή τυπική τήρηση κάποιων περιορισμῶν στήν διατροφή, ἀλλά γενικά ή ἀποχή ἀπό τό κακό.

«Ἀληθῆς νηστεία ή τῶν κακῶν ἀλλοτριώσεις, ἐγκράτεια γλώσσης, καταλαλιᾶς, ψευδοῦς καί ἐπιπορκίας. Ἡ τούτων ἔνδεια, νηστεία ἔστιν ἀληθῆς καί εὐπρόσδεκτος».

Θά ἀκούσουμε στόν ἑσπερινό τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας. Οἱ πατέρες συνιστοῦν νά συνοδεύεται ή νηστεία μέ τήν ἀσκηση θετικῶν ἀρετῶν καί κυρίως τῆς ἐλεημοσύνης. «Νηστεύεις; Δεῖξον μοι διά τῶν ἔργων αὐτῶν. Ποίων ἔργων, φησίν, ἐάν ἴδης πενήντα ἐλέησον», ὅπως λέγει στήν Γ' Ὁμιλία του εἰς Ἀνδριάντας ὁ ἱερός Χρυσόστομος.

Ἡ νηστεία συνδέεται μέ τήν κοινωνικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Δέν ἀποσκοπεῖ στήν ἐγωκεντρική κατάκτηση κάποιου ἀτομικοῦ ἀσκητικοῦ ρεκόρ. Παιδαγωγεῖ τόν ἄνθρωπο νά ἀκολουθεῖ τόν κοινό κατ' ἀλήθειαν τρόπο ζωῆς «σύν πᾶσι τοῖς ἀγίοις». Ἀναγκαῖος ὅρος, λοιπόν, γιά νά ἀρχίσουμε «τόν καλόν τῆς νηστείας ἀγῶνα» εἶναι ή ἀποκατάσταση τῶν κοινωνικῶν μας σχέσεων σέ σωστή βάση μέ τήν ἀμοιβαία συγχώρηση. Γι' αὐτό ὁ πρῶτος ἑσπερινός τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καταλήγει μέ τό παλαιό μοναστικό ἔθος τῆς ἀλληλοσυγχώρησης καί ὀνομάζεται ἑσπερινός τῆς συγγνώμης.